

TALLINNA TEHNIKUM

ISBN 9789949483235 (pdf)

TALLINNA TEHNİKUM

Ta oli meie tehnikahariduse häll ja sädrasena end jäädavaks eestlaste kultuurilukku kirjutanud, emakeelne humanitaarilikoõ alustas hiljem. Eluvaimu andis talle Eesti Tehnika Selts, kes ühtlasi võttis enda mureks, et vastloodud kool jalule tõuseks ja turvalisena end tunneks. Ainumõistlik oli tehnikum riigi kätte anda.

Muidugi oli alustajail raske. Tehnika nõuab lisaks mõttetööle rohket riistvara ja selle hankimine tahtis ka siis aega ja vaeva. Tehnika armastab täpsust, mistõttu nõuab oma jüngrail sobilikku, kõiki vajalikke peensusi paindlikult jälgida suutvat kõnepruuki. Seda polnud meie tehnikahariduse rajajail aga kusagilt võtta. Eesti oskus keel tuli alles luua. Ühe inimõlvega tehti siin ära tontlikult suur töö. Neil aastail alustatud keeleloome kestab üha, ja oma igapäevase tarbesõnavara pärast ei pea täna küll ükski meie tehnikateadlane ega insener piinlikkust tundma. Vast on see üks paremini hooldatuid koguni rahvusvahelise küünarpuuga mõttes. Tehnikast õige arusaamine eeldab kindlat nägemisnurka. Eesti ühiskonnal puudus omakeelne täppisteaduslik kirjasõna, mis veel rääkida õpperaamatuid tehnikasse pürgijaile. Ent ei jäänud tulemata needki. Algatajaks jälle tehnikum. Üks teise kannul ilmusid lugeja ette tema õppejõudude sulest ülevaated tehnika tähtsamatest põhitõdedest.

Ta jagas inseneritarkusi ehitustehnikas, masinaehituses, elektrotehnikas, tehnilises keemias, maamootmises, kultuurtehnikas, hüdrotehnikas, laevaehituses, mereinsener-mehaanikas, õpetas ehitamise kunsti arhitektuuri. Tema professorite virgutusel laoti alusmüüre eesti tehnikateadusele. Lõputöodes andsid üliõpilased oma nägemuse tehnika ette seatud ülesannete lahendusteedest. Meile on see õpetlik retk toonase Eesti tööstuse, ehituse ja majanduse mõttemaailma. Mida siit küll ei leia: kavandati autosid ja omnibusse, vedureid ja lennukuid, purjelaevu ja kaubaaurikuid, mootorsaane ja põllutraktoreid, paberile pandi maanteid, raudteid ja trammiteid, sildu ja viadukke. Julgelt vaatasid tulevikku arhitektide lõputööd, millest nimetagem konservatooriumi ja ringhäälingu hoonet ning kunstimuseumi Mere puisteel, kuursaali Pirital, Nõmme raekoda, rannahotelle Pärnule, mõjusat Balti jaama. Juhtus sedagi, et töötuhinas tõtati ajast ette, mispeale ajakirjandus pidas tarvilikuks tõredust üles näidata. Tollane üliõpilane oli usin ja tööd austav. Lõõgem lahti mõni nende näpuharjutusist ja tõdete otsemaid, et koostaja tänase ees häppi ei jää, pigem vastupidi.

A.M.Lutheri mööblivabrik, kus ETS Tehnilised Eri-kursused (1918-1919) alustasid.

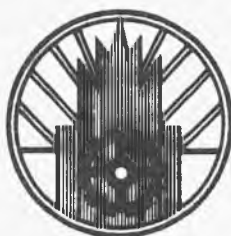
Peahoone 1919-1932.

Peahoone 1932-1936.

Tema kaitsval hoolet jõudis inseneri ja arhitekti ihaldatud kutseni kolmsada hakkajat noort inimest, kes moodustasid meie emakeelse koolitusega tehnikaharitlaskonna esimese põlvkonna. Põlvkonna, kelle õlule jäi alustatu tänasesse päeva tuua. Algas ju siit rahvuslik tehnikateaduse traditsioon Eestis. Siin on meie alma materiläte ja elujõud.

Vahur Mägi

17. september 1918	Tallinna Tehnikum alustas Eesti Tehnika Seltsi Tehniliste Erikursuste nime all tegevust
14. mai 1920	Asutava Kogu seadusandlik delegatsioon kinnitas Tallinna Tehnikumi põhikirja, millega tehnikumist sai riiklik õppeasutus
1. aprill 1923	Tallinna Tehnikumi juures avati Riiklik Katsekoda
15. september 1923	kaitsti esimesed lõputööd
28. november 1923	Tallinna Tehnikumi õpilased said õiguse üliõpilase nimele
20. november 1928	Riigikogu määras Tallinna Tehnikumi (1920.a. põhikiri) sulgemisele
29. mai 1936	kaitsti viimased lõputööd
25. juuni 1936	Riigivanem kuulutas välja Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikainstituudi seaduse

Silmapaistvamaid Tallinna Tehnikumi õppejõude:

*F.Adoff (ehituskonstruksioonid, raudbetoon),
J.Annusson (tehniline keemia), E.Avik (aurumasinad,
-turbiinid, laevamasinad), F.Dreyer (keemia, soojus-
õpetus), E.Ederberg (arhitektuur), H.Einberg (masinaehi-
tus, mehaaniline tehnoloogia), G.Hacker (elektrimootmi-
sed), E.Heinrichsen (elektrimasinad, -aparaadid), O.Hinto
(maaparandus, turba kasutamine), J.Kiivet (matemaatika,
füüsika), E.Leppik (vesiehitus), O.Maddison (tehniline
mehaanika, sillad), E.Maltenek (soojusmajandus), H.Perna
(geodeesia, teed, tunnelid), A.Poleštšuk (arhitektoonili-
ne joonestamine, ehituseelarved, ehitustööd), V.Päss
(astronoomia, matemaatika), A.Ratassepp (telegraaf, te-
lefon), H.Reier (kujutatav geomeetria, masinaõpetus),
O.Reinvald (elektrotehnika), A.Soans (linnaehitus),
Th.Ussisoo (tehniline joonestamine), A.Wellner (hüdrau-
lika, veejõu kasutamine), H.Viikmann (ehituseluste õpe-
tus, ehitusmaterjalid).*

Õppejõude ja lõpetajaid.

*K. Ipsberg, ETS Tehniliste Erikursuste juhataja
1918.*

H. Reier, direktor 1919-1932.

E. Nurmiste, direktor 1932-1936.

J. Kiviet, hoolekogu esimees.

Läinud sügisel avas Eesti Tehnika Selts Põhja-Ameerika tehnika ülikoolide ja Saksamaa kesktechnikumide eeskuju järele Tehnikumi Tallinnas, mis selleaegsete Saksa võimude surve all ainult tehniliste erikursuste nime kanda tohtis. Eesti ajutise valitsuse haridusministeerium aga lubas asutusel Tehnikumi nime kanda. Nii siis on vähemalt eraalgatusel kõrgema tehnika erioppeasutusele alus pandud, kuid, see on ainult alus, ja sellel alusel peame hoolega edasi ehitama, et tema kasvaks vägevaks ja suureks kultuuriteguriks noore Eesti riigi elus.

Eesti Tehnika Seltsi Ajakiri, 1919, nr.1.

Eesti insener töötab eriti raskes olukorras. Kui palju oleks meil produktiivset, loovat tööd inseneri jaoks! Kuid igal sammul, igal katsel põrkub ta sama takistuse vastu, - kapitali puudus, kapitali kallidus!... Eesti insener teeb visa tööd, - ilma suurema kärata.

Üliõpilasleht, 1930, nr. 12.

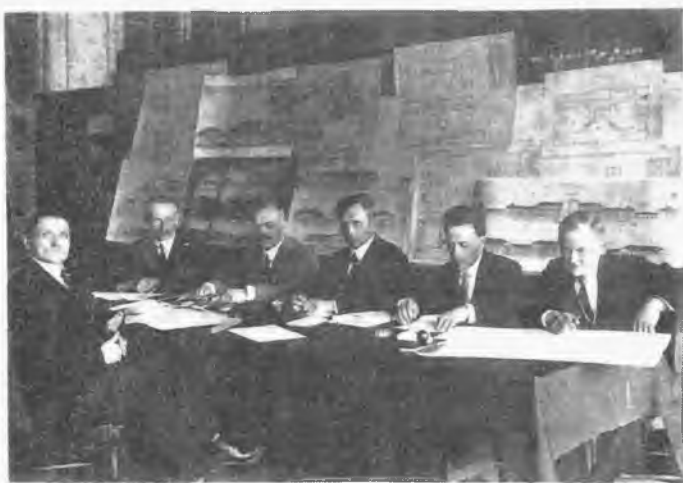
Materjalide proovimise laboratooriumi tsemendi ja ehitusainete osakond.

Inseneril on küll üldse erinev mõtlemise viis, mis on tingitud tema haridusest ja tegevusest. Tema arvamised ja kalkulatsioonid näivad sagedasti liig kuivad ja asjalikud olevat, tal puudub sagedasti kõne and, et avaldada mõju rahva kogudele. Siiski võiks inseneride osavõtt rahva elu juhtimisest ühes teiste kutsete esindajatega kasu tuua ühiskonnale, kaasa aidates täielikumate kultuuriväärtuste loomisele.

E. Leppiku pidukõnест "Inseneri ülesanne meie riigi arengul" Eesti Inseneride Ühingu 10. aastapäeva aktusel 22. märtsil 1931

Riigivanema ja haridus-sotsiaalministri juures käisid tehnilise hariduse edendamise seltsi, Tallinna linnavalitsuse ja tehnikumi esindajad, kes avaldasid soovi, et kõrgema tehnilise hariduse korraldusküsimus kiiremalt lahendataks, võimalikult nii, et edaspidi tehniline ülikool asutatakse Tallinnasse. Sel puhul on linnavalitsus nõus toetama õppeasutist 2-3 milj. sendiga aastas. Kohase paigana oli kõne all endine administratsiooni hoone Koplis.

Kaja, 18. märts 1931.

Lõputööde kaitsmine.

Homme on vabariigi valitsuse koosolekul oodata ülikooli tehnikateaduskonna elluviimise määruse lõplikku kinnitamist. Eelnõu järgi matemaatika-loodusteaduskonna tehnikaosakonna üliõpilased loetakse tehnikateaduskonda kuuluvaks üliõpilasteks, arvates 1. septembrist 1935. Need Tallinna Tehnikumi õpilased, kes pole suutnud lõpetada nimetatud õppeasutist selle asutise likvideerimiseni, võivad astuda Tartu ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna tehnikaosakonda või tehnikateaduskonda.

Postimees, 21. august 1934.

Tartu kahjuks on riigivanema poolt ette toodud, et praegused ülikooli õppejõud tehnikateaduskonna alal ei olevat küllaldaselt kohased noorte tehniliste inimeste meie olude kohaselt väljaarendamiseks. Paremini võivad see sündida vilunud jõudude juhtimisel, kes praegu Tallinnas suur-tööstustes tegutsevat ja juhtivatel kohtadel ... neil on silmaring ja elupraktika tehnilistel aladel palju laiem kui neil, kes oma tarkused raamatukogudes saanud.

Päevaleht, 19. märts 1936.

Meie tehnika oli mahajäetud ja purustatud seisundis peale Maailma- ja Vabadussõda. Olime suurtehaste varemete omanikud, peremehed maal, kus eriti elu tehniline külg oli mahajäänud ja poleks tulnud tehnikateadlaste juurdevoolu Tallinna Kõrgemast Tehnikumist, oleks Eesti tehnika arengu järelejõudmine Euroopa tasemele kindlasti viibinud. Seal andis suurt abi tehnikum, nimetades end tehnikateaduse templiks Tallinnas, kutsudes tööle Eesti noorsugu, kutsudes ehitama, konstrueerima, leiutama ...

Üliõpilasleht, 1936, nr. 9.

Wajaduse korralduse resolutsioon.
18. detsember 1936.
Haridusminister.

200 36 1351/746

RIIGIVANEMA

OTSUS

Nr. 472.

"1936"

juunis

1936.a.

Edasilükkamatu riikliku vajaduse tõttu penen maksm ja kuulutan välja dekreedina Eesti Vabariigi Tallinna Tehnika-instituudi seaduse ja esitan selle Põhiseaduse § 60 p. 12 alusel Riigikogule.

Peaminister

Riigivanema Ülesannetes

Haridusminister

Riigikogule.

"24" novembril 1936.

Nr. 996.

Lisa: Vab.Val.otsus, seadus ja seletuskiri.

Riigivanema otsus Eesti Vabariigi Tallinna Tehnika-instituudi seaduse maksmapanemise kohta.

Haridusministeri ettepanek 18/28 juunil 1936. a. Nr. 472	Vabariigi Valitsuse otsus 28 juunil 1936. a.
Võtta tähtsusele Riigivanemate otsus nr. "28" juunil 1936. a. Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikainstituudi seaduse dekreedina rakendamise ja väljakuulutamise ning Riigikogule esita- mise asjas. (A. Jaakson). Haridusminister	Kinnitada. Peaminister (K. Põts). Riigisekretär (K. Teras).

Vabariigi valitsuse otsus Tallinna Tehnikainstituudi seaduse Riigikogule esitamise asjas.

Praegu on Eestis tegevuses ligi 400 kõrgema tehnilise haridusega isikut. Kui võtta keskmiselt iga inseneri tegevuseaks 20 aastat, siis tuleks meil vaja iga aasta 20 uut inseneri ja arhitekti. Sellele tuleks veel juurde lisada, et meie tarvidused ehituste, maaparandustööde ja elektri tarvitamise alal iga aastaga kasvavad, mis kvalifitseeritud tööjõudude arvu suurendamist nõuab. Ka on tehnilise haridusega eriteadlaste ülesanne uusi tööstusalasid luua ja meie majanduslikku elu arendada.

Seletuskirjast Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikainstituudi seaduseel-
 nõu juurde, 25. juuni 1936.